

Келісіді»
Қамқоршылық кеңесінің төрайымы:
Г.Б.Мадиходжаева
ж.

Астана қаласы № 22 мектеп-гимназиясының ішкі тәртіп ережелері

Жалпы ережелер

Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасының және «№ 22 мектеп-гимназиясы» шаруашылық жүргізу құқығындағы мемлекеттік коммуналдық кәсіпорнының (бұдан әрі – мектеп) Жарғысы негізінде әзірленген осы ішкі тәртіп ережелері білім беру қызметтерін көрсету бойынша құқықтық қарым-қатынастарды, оқу тәртібін, мектепшілік тәртіптің сақталуын, оқу процесін ұйымдастыруды және оқу уақытын тиімді қолдануды реттейді.

Мектепшілік тәртіп мұғалімдер құрамының, оқушылар мен ата-аналардың (заңды өкілдердің) осы Ережемен анықталған өздерінің міндеттерін саналы және адал орындауына негізделген және Мектепте білім қызметтерін алуға қажетті талап болып табылады.

Мектепшілік тәртіпті бұзу осы Ережемен анықталған тәртіпте оқушыны мектептен шығырып жіберуге негіз болады.

Сабақ басталар алдында (15 минут бұрын) сынып жетекші мен оқушылардың тықырыптың он бес минуттік кездесуін өткізу үшін қоңырау беріледі.

Бір сабақтың ұзақтығы білім беру мекемелері мен ұйымдарымен бекітілген нормативтерге сәйкес өткізіледі.

Әкімшіліктің келісімінсіз оқушыларды мектеп аумағынан тыс әкетуге тыйым салынады.

Ата-аналарының (заңды өкілдерінің) сабақтарға қатысуы директордың оқу жұмысы жөніндегі орынбасарымен келісу арқылы жүзеге асырылады.

Мектептегі жалпы тәртіп әр қабаттағы кезекші мұғаліммен, шаруашылық қызметімен және кезекші сыныппен сақталады.

Мектепте жоғалған заттарға және бүлінген заттарға (ұялы телефон, бағалы бұйымдар, құлаққап, банк картасы, ақша, киім, аяқ киім т.б.) мектепті жауапты емес.

Оқушыларды қабылдау тәртібі

Мектепке түсу құқығын Астана қаласы Әкімдігімен бекітілген мектептің шағын аудандарында тұратын және Sakura.kz платформасына онлайн тіркелуден өткен оқушылар қолданады.

Мектепке қабылдау үшін мектебі туралы бар құқылы заңды өкілдерінен өтініш; туу туралы куәліктің көшірмесі;

денсаулық жағдайы туралы анықтама (№ 026/у-3 форма) № 063 форма.

4) 3*4 см өлшеміндегі бейнесурет – 2 дана көлемінде.

5) жеке іс (барлық табелдер, егер тоқсан аяқталмаса, онда ағымдық бағалар);

6) құжаттарды қабылдау туралы есептен шығару талоны, онда баланың ТАӘ (бар болған жағдайда), сыныбы, оқыту тілі, мектебі, білім беру ұйымының телефондары мен Электронды поштасы көрсетіледі. (Қазақстан Республикасынан тыс жерлерге кеткенін растайтын құжатты ұсынған Қазақстан Республикасынан тыс жерлерге кететін білім алушыларды қоспағанда).

Оқушыларды оқуға қабылдамауға төмендегілер негіз болып табылады:

/

/

а

а

Астана қаласы № 22 мектеп-гимназиясының ішкі тәртіп ережелері

Жалпы ережелер

1.1 Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасының және «№ 22 мектеп-гимназиясы» шаруашылық жүргізу құқығындағы мемлекеттік коммуналдық кәсіпорнының (бұдан әрі – мектеп) Жарғысы негізінде әзірленген осы ішкі тәртіп ережелері білім беру қызметтерін көрсету бойынша құқықтық қарым-қатынастарды, оқу тәртібін, мектепшілік тәртіптің сақталуын, оқу процесін ұйымдастыруды және оқу уақытын тиімді қолдануды реттейді.

1.2 Мектепшілік тәртіп мұғалімдер құрамының, оқушылар мен ата-аналардың (заңды өкілдердің) осы Ережемен анықталған өздерінің міндеттерін саналы және адал орындауына негізделген және Мектепте білім қызметтерін алуға қажетті талап болып табылады.

1.3 Мектепшілік тәртіпті бұзу осы Ережемен анықталған тәртіпте оқушыны мектептен шығырып жіберуге негіз болады.

1.4 Сабақ басталар алдында (15 минут бұрын) сынып жетекші мен оқушылардың тықырыптың он бес минуттік кездесуін өткізу үшін қоңырау беріледі.

1.5 Бір сабақтың ұзақтығы білім беру мекемелері мен ұйымдарымен бекітілген нормативтерге сәйкес өткізіледі.

1.6. Әкімшіліктің келісімінсіз оқушыларды мектеп аумағынан тыс әкетуге тыйым салынады.

1.7. Ата-аналарының (заңды өкілдерінің) сабақтарға қатысуы директордың оқу жұмысы жөніндегі орынбасарымен келісу арқылы жүзеге асырылады.

1.8. Мектептегі жалпы тәртіп әр қабаттағы кезекші мұғаліммен, шаруашылық қызметімен және кезекші сыныппен сақталады.

1.9. Мектепте жоғалған заттарға және бүлінген заттарға (ұялы телефон, бағалы бұйымдар, құлаққап, банк картасы, ақша, киім, аяқ киім т.б.) мектепті жауапты емес.

2. Оқушыларды қабылдау тәртібі

2.1 Мектепке түсу құқығын Астана қаласы Әкімдігімен бекітілген мектептің шағын аудандарында тұратын және Sakura.kz платформасына онлайн тіркелуден өткен оқушылар қолданады.

(<https://adilet.zan.kz/rus/docs/V1800017553>)

2.2 Мектепке түсу үшін келесі құжаттар ұсынылады:

- 1) ата-аналардан немесе баланың басқа да заңды өкілдерінен өтініш;
- 2) туу туралы куәліктің көшірмесі;
- 3) денсаулық жағдайы туралы анықтама(№ 026/у-3 форма) № 063 форма.
- 4) 3*4 см өлшеміндегі бейнесурет – 2 дана көлемінде.
- 5) жеке іс (барлық табелдер, егер тоқсан аяқталмаса, онда ағымдық бағалар);
- 6) құжаттарды қабылдау туралы есептен шығару талоны, онда баланың ТАӘ (бар болған жағдайда), сыныбы, оқыту тілі, мектебі, білім беру ұйымының телефондары мен электронды поштасы көрсетіледі. (Қазақстан Республикасынан тыс жерлерге кеткенін растайтын құжатты ұсынған Қазақстан Республикасынан тыс жерлерге кететін білім алушыларды қоспағанда).

Оқушыларды оқуға қабылдамауға төмендегілер негіз болып табылады:

- 1) Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 12 қазандағы №564 бұйрығымен бекітілген. Бастауыш, негізгі орта және жалпы орта білімнің жалпы білім беретін оқу бағдарламаларын іске асыратын білім беру білім беру ұйымдарына оқуға қабылдаудың үлгілік қағидаларымен белгіленген талаптарға ұсынылған құжаттардың сәйкес келмеуі;
- 2) Сынып-жинақталымның толып кетуі.

3. Оқушылардың жалпы міндеттері

Оқушылар міндетті:

3.1. № 22 мектеп-гимназиясының Жарғысын, ішкі тәртіп ережелерін, еңбекті қорғау және қауіпсіздік бойынша нұсқаманы, өрт қауіпсіздігінің ережелерін сақтауға міндетті.

Білім беру процесінің қауіпсіздігін қамтамасыз ету мақсатында әкімшілік пен мұғалімдердің талаптарын, педагогикалық кеңес пен мектептің қоғамдық өзін-өзі басқару ұйымының шешімдерін орындауға;

3.2. Мектепке келуге және дәлелді себептерсіз қалдырмауға; Сабаққа келмеген жағдайда (3 күннен артық) оқушы мұғалімге медициналық мекеменің анықтамасын немесе келмеген себебі туралы ата-анасының (заңды өкілдерінің) өтінішін ұсынуға;

3.3. қаладағы және оның сыртындағы спорттық жарыстарға, жиындарға, шығармашылық жарыстарға, олимпиадаларға қатысу себебі бойынша сабақта болмауға Астана қаласы әкімдігінің Білім беру басқармасымен келісу бойынша рұқсат беріледі.

3.4. Оқу уақытында мектеп-гимназияда болуға. Сабақ уақытында мектеп аумағынан кетуге тыйым салынады, сынып жетекшінің және кезекші әкімшінің рұқсатымен ғана мектеп аумағынан ата-аналармен (заңды өкілдерімен) бірге кетуге болады.

3.5. Адал түрде оқуға, оқу бағдарламасын меңгеруге, үй жұмысын уақытында және сапалы орындауға міндетті.

3.6. Өзіне-өзі қызмет етуге және қоғамдық-пайдалы еңбекке қатысуға міндетті.

3.7. Мектеп қызметкерлерімен және келушілерімен амандасуға, үлкенге құрмет, кішіге қамқорлық көрсетуге міндетті. Оқушылар – мұғалімдерге, үлкенге жол береді, үлкен оқушылар – кішілерге, ұлдар – қыздарға жол береді.

3.8. Даулы және жанжалды жағдайларды татулықпен, өзара құрмет қағидатымен, жанжалға қатысушылардың көзқарастарын есепке ала отырып шешуге міндетті. Мектеп психологының, әлеуметтік педагогтың немесе сынып жетекшінің қатысуымен оқушылардан түсініктемелер жинап алып әкімшілік жағынан медиация жасауға болады.

3.9. Мектеп мүлігін сақтауға.

3.10. Егер сабаққа кешіккен жағдайда, кабинеттің есігін қағып, кіріп, мұғаліммен амандасып, кешігіп келгеніне кешіріп сұрауға және орнына отыру үшін рұқсат сұрауға міндетті.

3.11. Оқушыларға сабақта бөгде істермен айналасуға, басқа орындарға отыруға, мұғалімнің рұқсатынсыз орнынан тұруға және сыныптан шығып кетуге қатаң түрде тыйым салынады.

3.12. Оқу жылының соңында немесе мектептен кеткен жағдайда (ауысу, шығып кету) барлық алған оқулықтарын және басқа да оқу материалдарын тапсыруға міндетті.

3.13. Өрт қауіпсіздігі мен техника қауіпсіздігінің ережелерін, санитарлық-эпидемиологиялық талаптардың нормаларын, сонымен қатар жол жүру ережелерін сақтауға міндетті.

3.11. Тыйым салынады:

- мектептің және оның аумағына қару-жарақтар (оның ішінде суық қару), жарылғыш, химиялық, өртенгіш заттарды, темекі бұйымдарын, спирт ішімдіктерін, есірткі, уландырғыш заттар мен уларды әкелуге тыйым салынады;

- ғимаратта, мектеп аумағында және одан 50 метр қашықтықта темекі шегуге тыйым салынады;
- нормативті емес лексиканы қолдануға тыйым салынады;
- құмар ойындармен ойнауға, саудагерлік сипаттағы операциялар жасауға. Әйтпесе, әкімшілік, сынып жетекшілер, кезекші мұғалімдер мүлікті оқушының ата-анасы (заңды тұлғасының) келгенге дейін тартып алуы мүмкін.
- әртүрлі субмәдениеттерге, діни ағымдарға қатыстылығын ашық түрде көрсетуге тыйым салынады.

4. Мектепке келу және кету

- 4.1.** Мектепке үтіктелген іскерлік стилдегі киімде, таза түрде және ұқыпты сәнді шашпен 15-минуттік басталғанға дейін 10-15 минут ерте келуі керек.
- 4.2.** Өзімен бірге сабаққа қажетті барлық құралдары болуы керек.
- 4.3.** Оқушылар мектепке кіргенде аяқ киімдерін ауыстырады.
- 4.5.** Сабақ басталар алдында оқушылар кестемен салыстырып анықтауы қажет және бірінші қоңырауға дейін кабинетке келуі тиіс. Қоңыраудан кейін мұғалімнің рұқсатымен сыныпқа кіреді және сабаққа дайындалады.
- 4.6.** Сабақ аяқталғаннан кейін әдептілік ережелерін сақтай отырып, киім шешетін жерден киімдерін алады, ұқыпты киінеді, мектептен шығар кезде аяқ киімдерін ауыстырады және мектептен кетеді.

5. Сыртқы түр

(Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 14 қаңтардағы №26 бұйрығы, Қазақстан Республикасының Ақпарат және қоғамдық даму министрінің 2021 жылғы 4 тамыздағы №05-24/3322 хаты, Қазақстан Республикасының Ағарту министрінің 2022 жылғы 30 желтоқсандағы №534 бұйрығымен өзгерістер енгізілген;)

- 5.1.** 1-9 сыныптарда біріңғай форма (қара көк түсті шалбар, белдемше, пенжак немесе желетке), 10-11 сыныптарда – қара көк түсті іскерлік костюм. Оқу жылының барысында ауыстырылатын аяқ киімнің болуы міндетті (классикалық туфли, өкшенің оңтайлы биіктігі – 2-4 см, кроссовкиге рұқсат беріледі).
<https://www.zakon.kz/amp/6016649-v-kazakhstan-izmeniatsia-trebovaniia-k-shkolnoi-forme.html>
- 5.2.** Оқушы қыз балалар үшін: іскерлік костюм, ақ жағалы біртүсті көйлек немесе белдемшемен блузка. Блузка ақ түсті. Белдемшенің ұзындығы тізеге дейін – 5 см ұзын не қысқа. Шалбарлы костюм көзге түспейтіндей және әрленбеген болуы тиіс. Шалбар классикалық үлгіде, ұзындығы бойынша тобықты жауып тұрады. Түймелі немесе сыдырмалы трикотаж жемпір/кардиган, поло жейде немесе тенниска (қысқы уақытта: трикотаж жилетке, сарафан, водолазка) киюге рұқсат беріледі. Оқушы қыз баланың шашы: таза, күтілген. Иықтан жоғары шаш жоғарыға жиналады немесе түйреліп қойылады.
- 5.3.** Ер балалар үшін киім: іскерлік костюмнің сипаттамалы ерекшелігі оның жұпынылығында. Ол жарқыраған түстің жоқтығымен жасалады. Жоғарғы сынып оқушылары үшін қазіргі заманғы костюм: костюм – дәстүрлі үлгідегі екі даналы немесе үш даналы, таза жейде, дұрыс таңдалған галстук. Жейде костюмнен ашықтау түсте, галстук жейдеден қаралау түсте болуы керек. Жейденің ақ, ақшыл көк, тым ақшыл-көк түстеріне рұқсат беріледі. Түймелері бар немесе сыдырмалы трикотаж күрте/кардиган, поло жейде немесе тенниска (қысқы мезгілде: трикотаж жилет, водолазка) киюге рұқсат беріледі. Ұлдарға арналған шалбарлар еркін тігілген және ұзындығы бойынша тобықты жауып тұрады.
- 5.4.** Мектепшілік іскерлік костюмге кірмейтіндер: биік өкшелі аяқ киім; ашық,

шамданған және абстрактылы суретті киімдер; джинсы, спорттық және арнайы тағайындалған басқа да киімдер.

5.5. Қатаң тыйым салынады: шашты әртүрлі түске бояуға (соның ішінде түссіздендіру); дреды өруге, афро-американдық өрімдер жасауға; кірпікті жалғап өсіруге; ашық түсті немесе тым қара түсті маникюрге, көз бен қасты бояуға; шашты жайып жүруге тыйым салынады. Жасөспірімдерге қара түсті, жолақты немесе түрлі-түсті жейде киюге, шашты, мұрт пен сақалды өсіруге тыйым салынады. Қыз балаларға қатты жабысқан шалбар киюге тыйым салынады. Қысқа шалбар мектеп формасына жатпайды.

6. Сабақтағы мінез-құлықтар

6.1. Оқушылар кабинеттегі өз орындарына отырады, себебі ол орындарды сынып жетекшілер немесе пән-мұғалімдер оқушылардың психо-физикалық ерекшеліктерін есепке ала отырып белгілейді.

6.2. Сабақ басталар алдында оқушылар өзінің жұмыс орнын және сыныптағы жұмыс үшін барлық қажеттілерді дайындауы керек.

6.3. Сыныпқа мұғалім кіргенде амандасу белгісінде оқушылар тұрады және мұғалім сәлемге жауап беріп, отыруға рұқсат бергеннен кейін отырады. Сабақ барысында сыныпқа кірген кез-келген үлкен кісілермен осындай үлгіде амандасады.

6.4. Сабақ уақыты тек қана оқу мақсатында қолданылуы тиіс. Сабақ барысында шулауға болмайды, өзін және басқаларды әңгімемен, ойындармен және сабаққа қатысы жоқ басқа да жұмыстармен алаңдатуға болмайды.

6.5. Сұрақ қоюға немесе жауап беруге дайын болғанда – қолды көтеру және мұғалімнен рұқсат алу керек.

6.6. Егер оқушы сыныптан шыққысы келсе, ол мұғалімнен рұқсат сұрауы керек.

6.7. Сабақтан қоңырау – мұғалімге арналған дабыл. Мұғалім сабақтың аяқталғаны туралы хабарлағанда ғана оқушылар тұруға, өзінің жұмыс орнын тазартуға және тәртіпке келтіруге, сыныптан шығуға құқылы.

6.8. Оқушылардың дене шынықтыру сабағына арналған спорттық киімі мен аяқ киімі, сонымен қатар еңбек, үй шаруашылығы сабақтарына арналған арнайы киімі болуы керек. Ондай киімі болмаған жағдайда, оқушылар сыныпта қалады, бірақ жаттығуға рұқсат берілмейді.

6.9. Сабақта ұялы телефондармен және оқу процесіне қатысы жоқ құрылғылармен қолдануға тыйым салынады. Барлық техникалық құралдарды сөндіру және алып тастау керек (плеер, құлаққап, ойын құралдары және т.б.), ұялы телефонды дыбыссыз режимге қоюы және үстелден алып тастау керек. Бұзушылық болған жағдайларда мұғалім сабақ барысында техникалық құрылғыны алып қоюға құқылы. Осы талаптарды бірнеше рет бұзған жағдайда құрылғы тек қана ата-аналардың (заңды өкілдері) қатысумен қайтарылады.

7. Үзілістегі мінез-құлықтар

7.1. Оқушылар үзіліс уақытын демалу үшін қолдануға міндетті.

7.2. Дәліз, баспалдақ, өтетін жерлер бойынша қозғалған кезде оң жақты ұстану керек.

7.3. Үзіліс (қоңырау) кезінде оқушыларға тыйым салынады:

- шулауға, басқаларға демалуға кедергі келтіруге, баспалдақта, терезеге жақын жерлерде және ойын үшін бейімделмеген басқа да жерлерде жүгіруге;

- бір-бірін итеруге, кез-келген қиындықтарды шешу үшін заттарды лақтыруға және дене күшін қолдануға;

- кез-келген тұлғаға қатысты әдепсіз сөздер мен ымдарды қолдануға, қорқытуға, күшпен қорқытып тартып алушылықпен айналысуға тыйым салынады;

Осы тармақты бұзу заңнамамен көрсетілген шараларды қолдануға әкеледі.

8. Асханадағы мінез-құлықтар

8.1. Оқушылар гигиена ережелерін сақтайды: асхана бөлмесіне сыртқы киімдерсіз кіреді, тамақ ішер алдында қолдарын жуады.

8.2. Асханада оқушыларға тірі кезек тәртібінде қызмет көрсетіледі, оқушылар асхана қызметкерлерінің талаптарын орындайды, тағамдарды сатып алу кезінде тәртіпті сақтайды. Ыстық және сұйық тағамдарды алу және қолдану кезінде зейін мен сақтық танытады.

8.3. Асханадан алған және өзімен алып келген тағамдар мен сусындарды асханада ғана қолдануға болады. Тамақтан кейін асханалық бұйымдарды өздерінен кейін жинайды.

9. Сабақтан тыс іс-шараларды өткізу кезіндегі мінез-құлықтар

9.1. Іс-шараларды өткізер алдында оқушылар техника қауіпсіздігі бойынша нұсқамадан өтуге міндетті.

9.2. Көпшілік іс-шаралар өткізу кезінде жетекшінің барлық кеңестерін қатаң түрде орындау керек, өзінің және айналадағылардың өміріне қауіп төндіретін кез-келген әрекеттерден аулақ болу керек.

9.3. Оқушылар жетекші белгелеген тәртіпті сақтап, белгіленген қозғалу бағдарын ұстануы, топпен бірге жүруі керек.

9.4. Жеке гигиена ережелерін қатаң түрде сақтау керек, денсаулығының нашарлағаны немесе жарақаттары туралы топ жетекшісіне уақытында хабарлау керек.

9.5. Оқушылар жергілікті дәстүрлерді құрметтеуі керек, табиғатқа, тарихи және мәдени ескерткіштерге, жеке және топтық мүліктерге ұқыптылықпен қарауы керек.

9.6. Ашық оттықтарды қолдануға (шырақтар, шамдар, отшашулар, шартылдақтар, алауларды және т.б.), жануды болдыруы мүмкін химиялық, пиротехникалық және басқа заттарды қолданумен сәулелік әсерлер жасауға тыйым салынады.

10. Ынталандыру

10.1. Жақсы үлгерімі, жақсы мінез-құлығы және мектеп өміріне белсене қатысқаны үшін оқушыларға келесі ынталандыру түрлері белгіленген:

- Құрмет грамотасымен және Мақтау қағазымен марапаттау;
- оқушының тегі мен суретін «Оқу үздіктері» стендіне енгізу.

10.2. Ынталандыру мектептің Педагогикалық кеңесінің, жоғарғы сынып оқушылары кеңесінің, сынып жетекшінің ұсынысы бойынша мектеп директоры шығарады және директордың бұйрығымен рәсімделеді. Ынталандыру көпшілік алдында жариялау жағдайында беріліп, оқушылар мен мектеп қызметкерлеріне жеткізіледі. Әрбір бөлек жағдайда оқушыны ынталандыру туралы директор (немесе сынып жетекші) ата-аналарға (заңды өкілдері) алғыс хат жолдап хабарлайды.

11. Жазалау

11.1. Жазалау тағайындауға төмендегілер негіз болып табылады:

1. Қол жұмсау – сабау мен соққыға жығу.
2. Байбалам, қорқыту, бопсалау.
3. Намысқа тиетін лақап аттарды қолдану.
4. Ұлттық және әлеуметтік белгілері бойынша кемсітулер.
5. Дене бітіміндегі кемшіліктерді айту.
6. Балағат сөздер.

12. Мектеп жазалаудың келесі түрлерін қолданады:

- ескерту;
- көпшілік алдында өзінің кешірімін айту міндетін жүктеуге;
- мектептен шығару.

13. Жазалау жариялау ережелері

13.1. Жауапкершілікке тек қана кінәлі оқушы ғана тартылады.

13.2. Жауапкершілік жеке сипатта болады (оқу ұжымы мүшелерінің әрекетіне оқушылар тобы жауапқа тартылмайды, сыныптың ұжымдық жауапкершілігі болмайды).

13.3. Төлету жазбаша түрде тағайындалады (педагогикалық ықпалдың ауызша әдістері тәртіптік жаза деп есептелмейді).

13.4. Бір бұзушылық үшін бір негізгі жазалау тағайындалады.

13.5. Осы Ережеде қарастырылмаған тәртіптік жазалау шараларын қолдануға тыйым салынады.

13.6. Оқушыға тәртіптік жаза тағайындауға дейін өзінің әрекетін өзінің жасына сәйкес түрде түсіндіру және дәлелдеу мүмкіндігі берілуі керек (қорғану құқығын ұсыну).

13.7. Жазалау сынып жетекшінің, Алдын алу кеңесінің, мектептің Педагогикалық кеңесінің ұсынысы бойынша мектеп директоры шығарады.

13.8. Жарғыны бірнеше рет өрескел бұзғаны үшін мектептің Педагогикалық кеңесінің шешімі бойынша 15 жасқа толған оқушыны мектептен шығаруға рұқсат етіледі.

13.9. мектеп мүлігін бұзған жағдайда кінәлі оны табиғи қалпына келтіреді немесе нарықтың құнын төлейді.

Төмендегідей ауыр зардаптар әкелген немесе әкелуі мүмкін болған бұзушылықтар жарғыны дөрекі бұзу деп танылады:

- Оқушылардың, қызметкерлердің, ата-аналардың (заңды өкілдер) өмірі мен денсаулығына нұқсан келтіру;

- Мектептің мүлігіне, оқушының, қызметкерлердің, ата-аналардың (заңды өкілдер) мүліктеріне зиян келтіру;

- Мектеп аумағына ішімдік сусындарымен, есірткі заттарымен, Мектеп оқушыларының, қызметкерлерінің өмірі мен денсаулығына қауіп төндіретін заттармен келу.